

Ekonominės tendencijos: kam turime būti pasirengę?

Dr. Gitanas Nausėda

Apie ką kalbėsime

**Ekonomikos
sveikata Lietuvoje
ir pasaulyje**

**Nerimą keliančios
tendencijos**

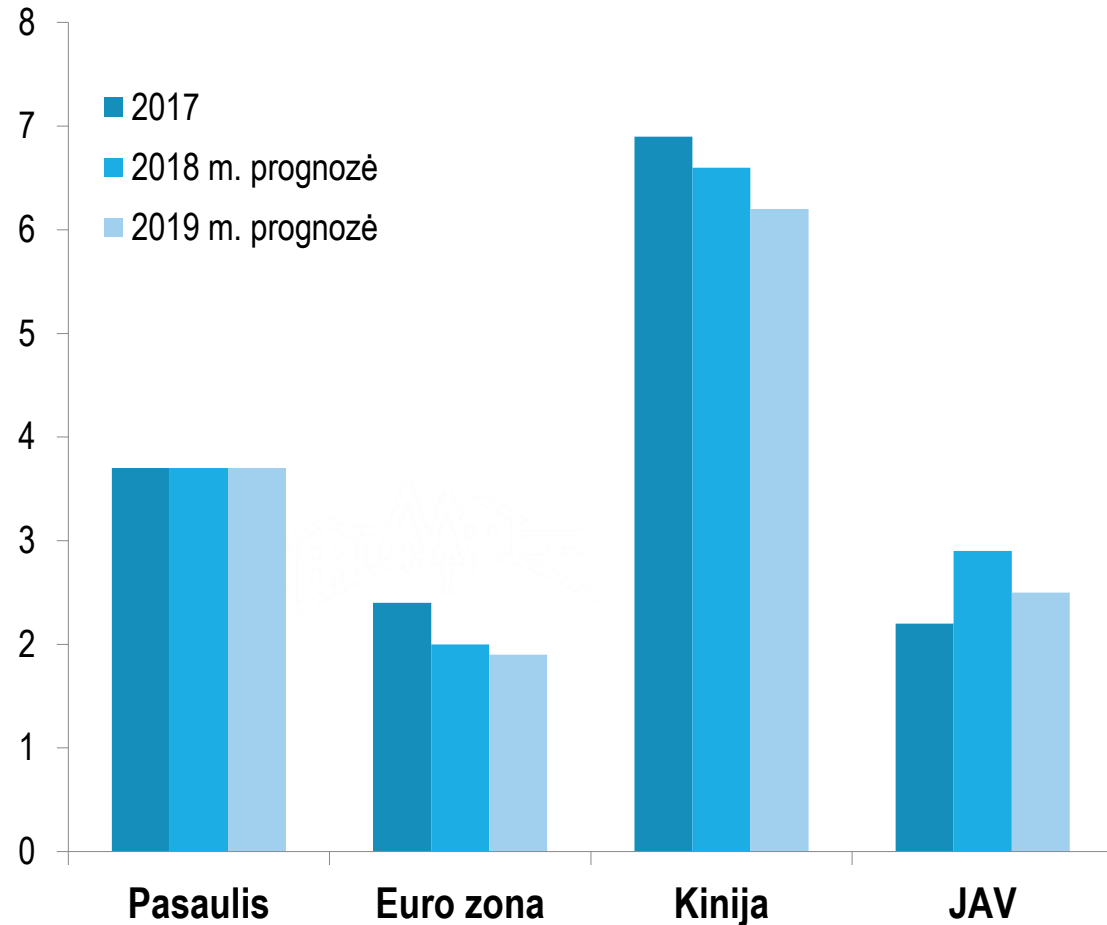

Situacija tarptautinėje arenoje

Didžiausiuose pasaulio regionuose daugėja ekonomikos lėtėjimo ženklų

BVP augimas, proc.

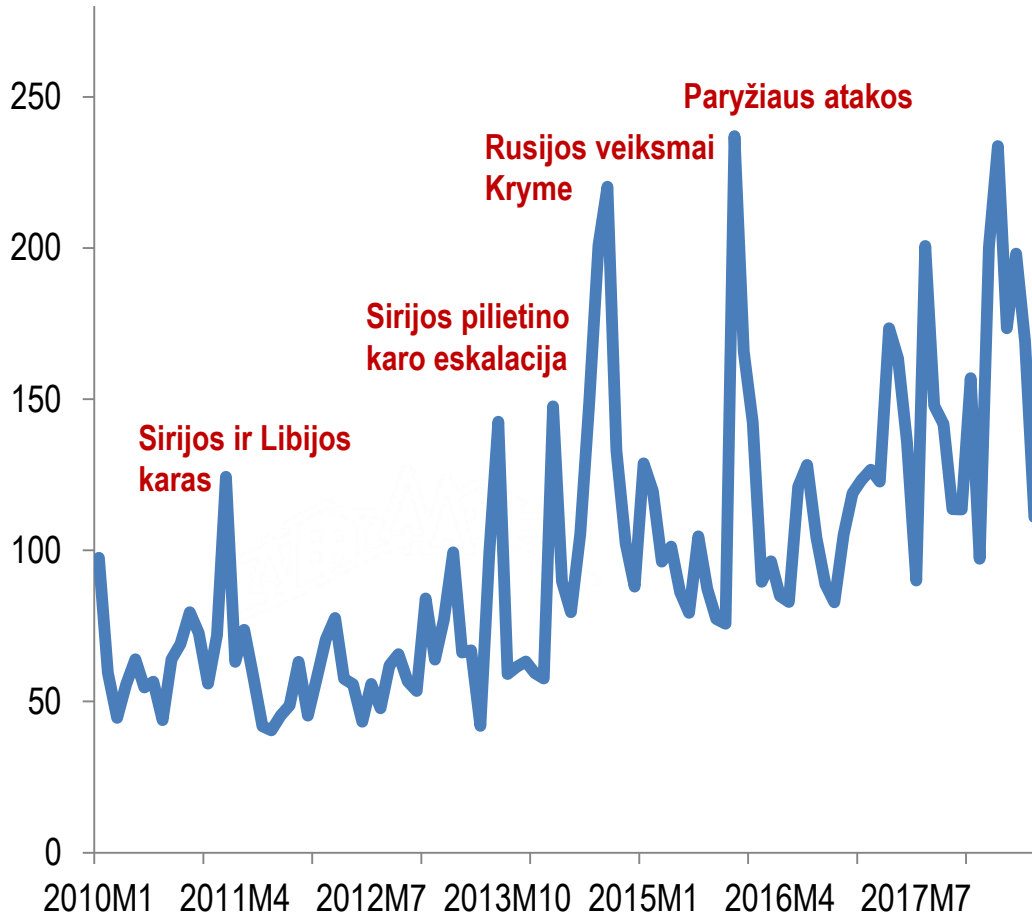
Tarptautinėje arenoje kaupiasi rizikų debesys, neapibrėžtumo daugėja

Ryškėja skirtumai tarp skirtingų regionų ekonominio augimo, kartu pamažu smelkiasi bendra lėtėjimo nuotaika

Ekonomikos augimą lėtina ir stiprėjanti įtampa

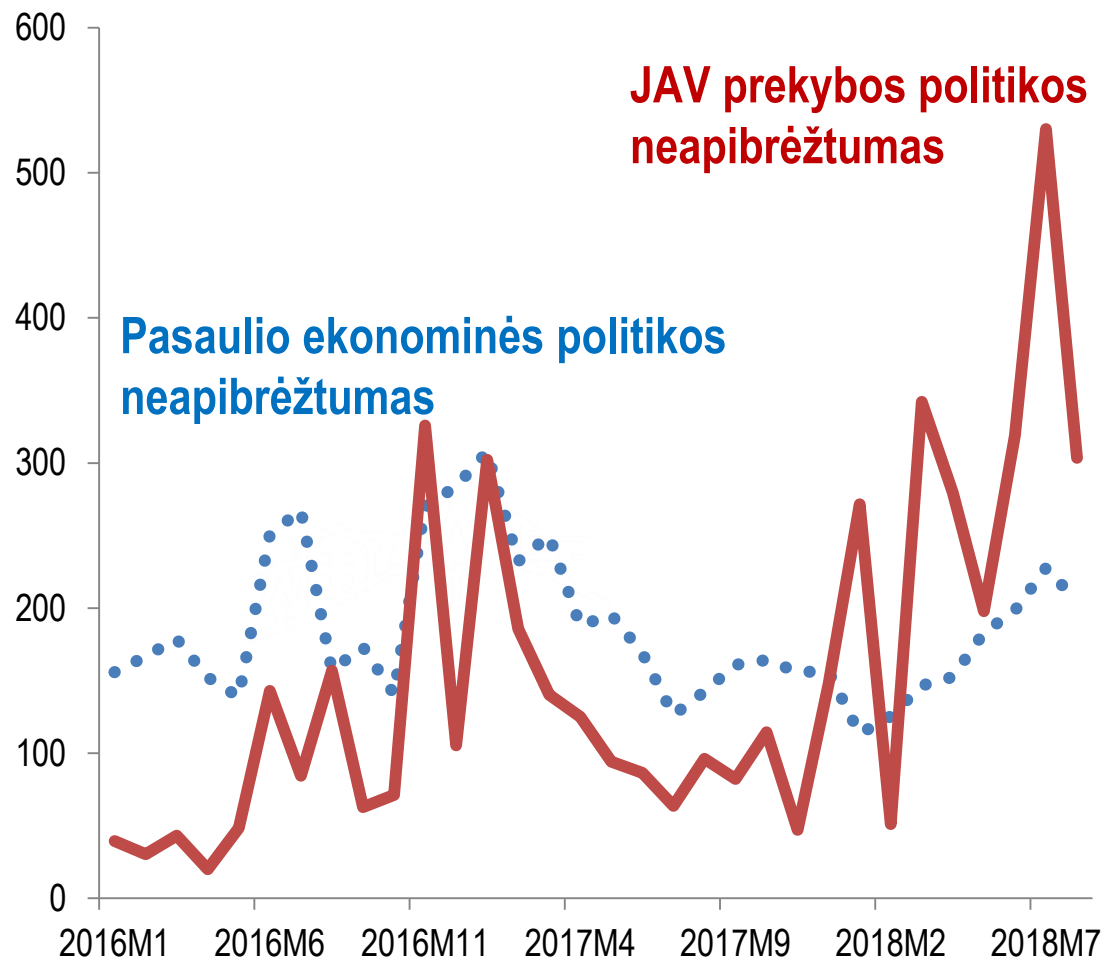
Geopolitinės rizikos indeksas pasaulyje

Geopolitinis „stresas“ iš tarptautinės erdvės nesitraukia

Neapibrėžtumas ir prekybos karai gali stabdyti investicijas ir ūkio augimą

Ekonominės politikos neapibrėžtumo indeksai

Prekybos karų įtampa – viena didžiausių ir labiausiai eskaluojamų pastarojo meto rizikų pasaulio ekonomikos augimui

Augant neapibrėžtumui, gali lėtėti verslo investicijos ir bendras ekonomikos aktyvumas

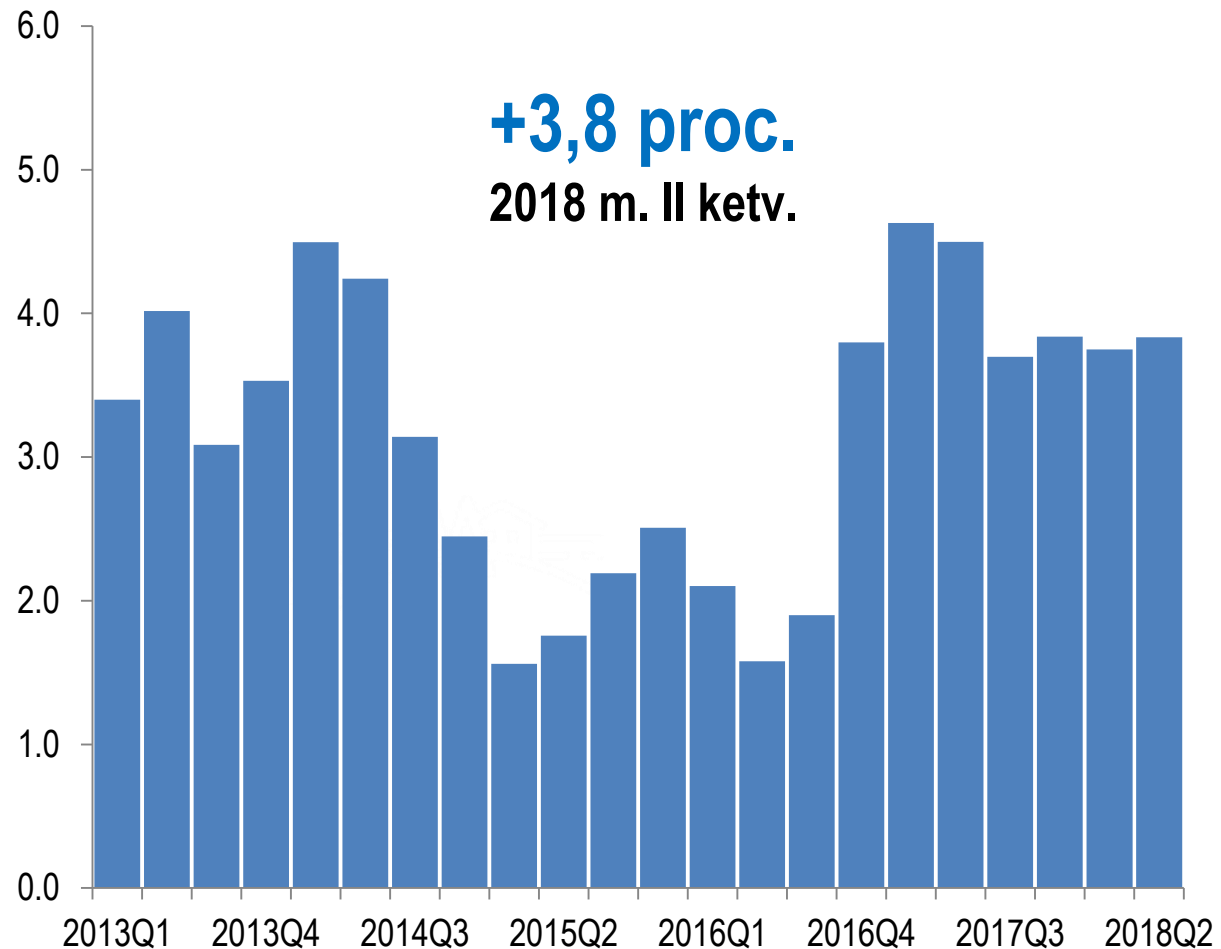
Toliau lėtėjant svarbių regionų ekonomikai, tai paveiktų ir Lietuvos eksportuotojus

Šalies ekonominio gyvenimo tendencijos

Lietuvos ekonomikos augimas spartus, horizonte laukia nuosaikus lėtėjimas

BVP augimas, proc.

Lietuvos ekonomikos mašina
jau kurį laiką sukasi sparčiai

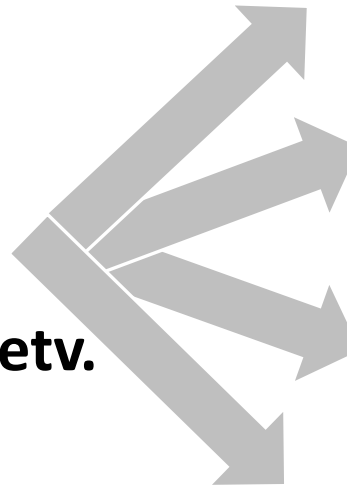

2019 m. nuosaikesnį augimą
lems lėtesnės eksporto
apsukos

Ekonomikai energijos daugiausiai įpučia tebeaugantis vartojimas ir tvarus investicijų augimas

3,8 proc.

BVP augimas 2018 II ketv.

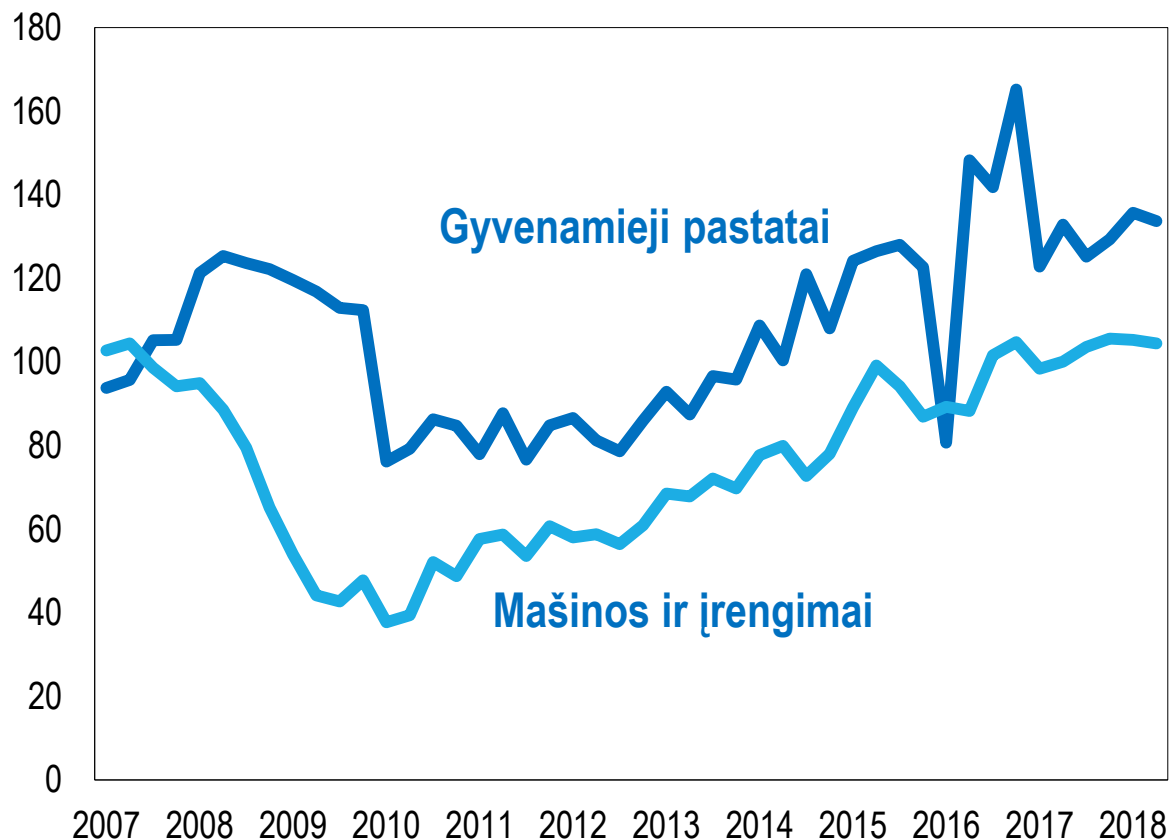

2,9 proc. p.		Vartojimas
1,4 proc. p.		Investicijos
0,9 proc. p.		Eksportas
-1,4 proc. p.		Atsargos

Investicijos į gyvenamuosius pastatus gerokai viršija 2007 m. lygį

Investicijų į gyvenamuosius pastatus ir mašinas bei įrengimus raida

Indeksas, 2007 m. = 100

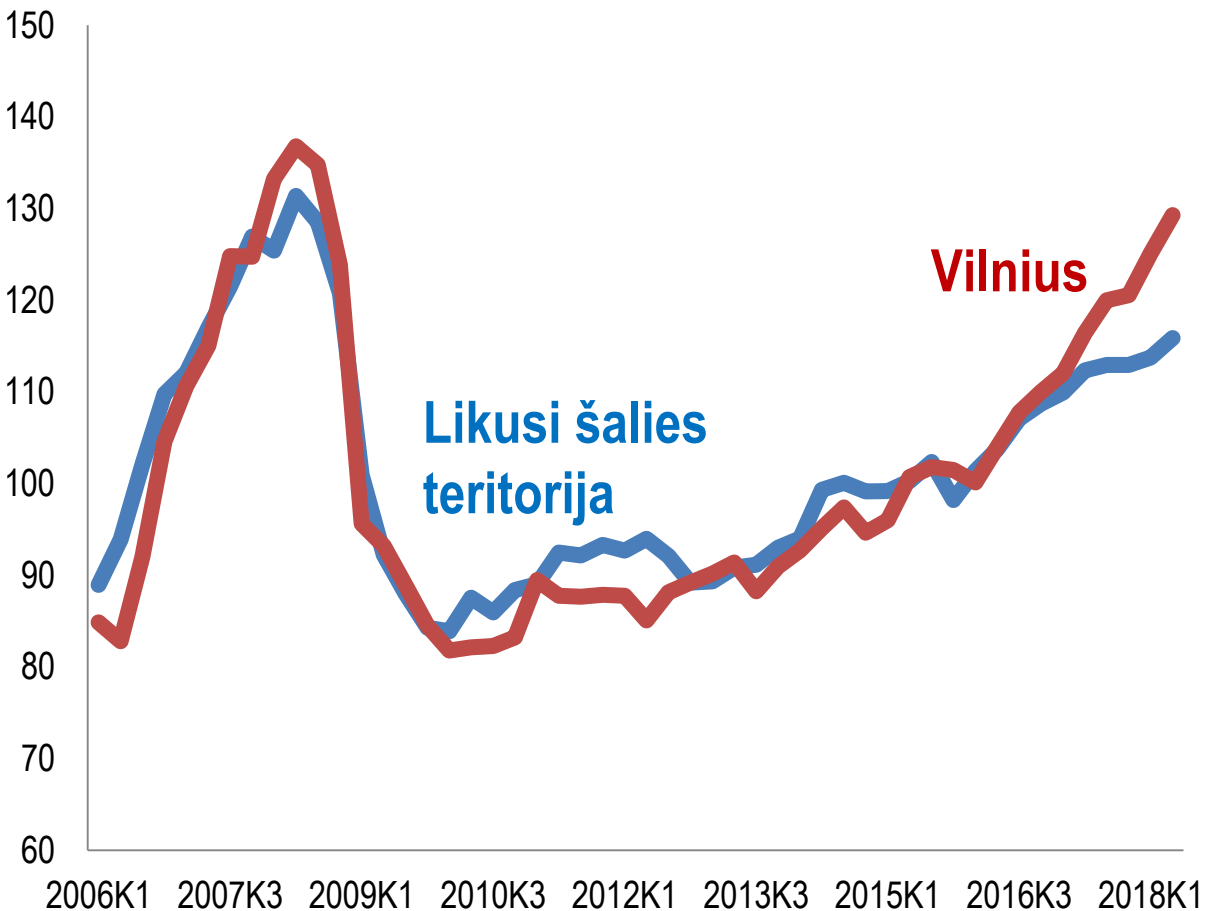

Augęs gyventojų optimizmas, atsukti kredito kraneliai, spartėjęs algų augimas po krizės nuosekliai didino būsto rinkos aktyvumą

Vilniuje būsto kainos pakilusios labiau nei kitur šalyje

Statistikos departamento būsto kainų indeksas

Indeksas (2015 m. = 100)

Vidutiniškai būsto kainos šalyje dar tik artėja prie 2008 m. buvusių aukštumų...

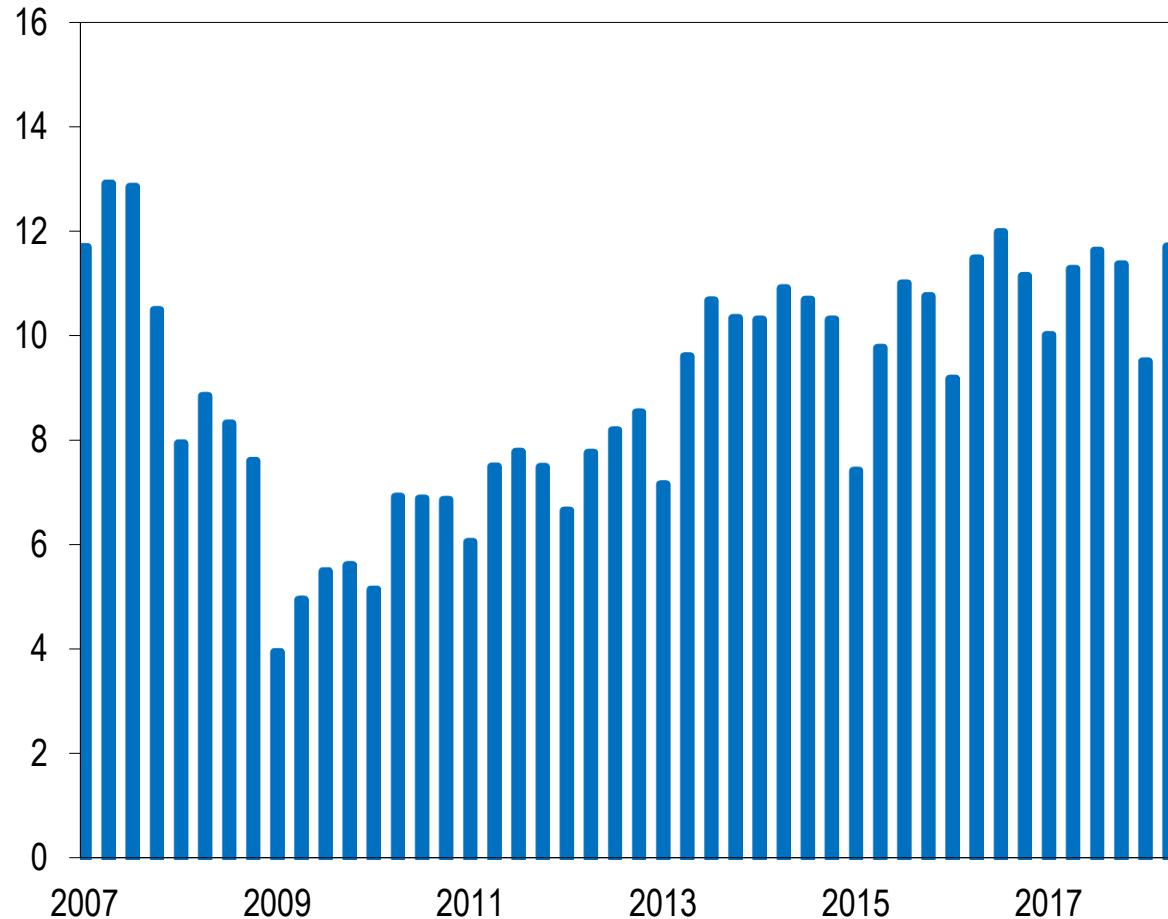

...tačiau *naujo* būsto kainos Vilniuje jau viršijo rekordus

Būsto paklausa nėra neribota – aktyvumas būsto rinkoje jau nebeauga taip sparčiai

Būsto sandorių skaičius (ketvirtinis)

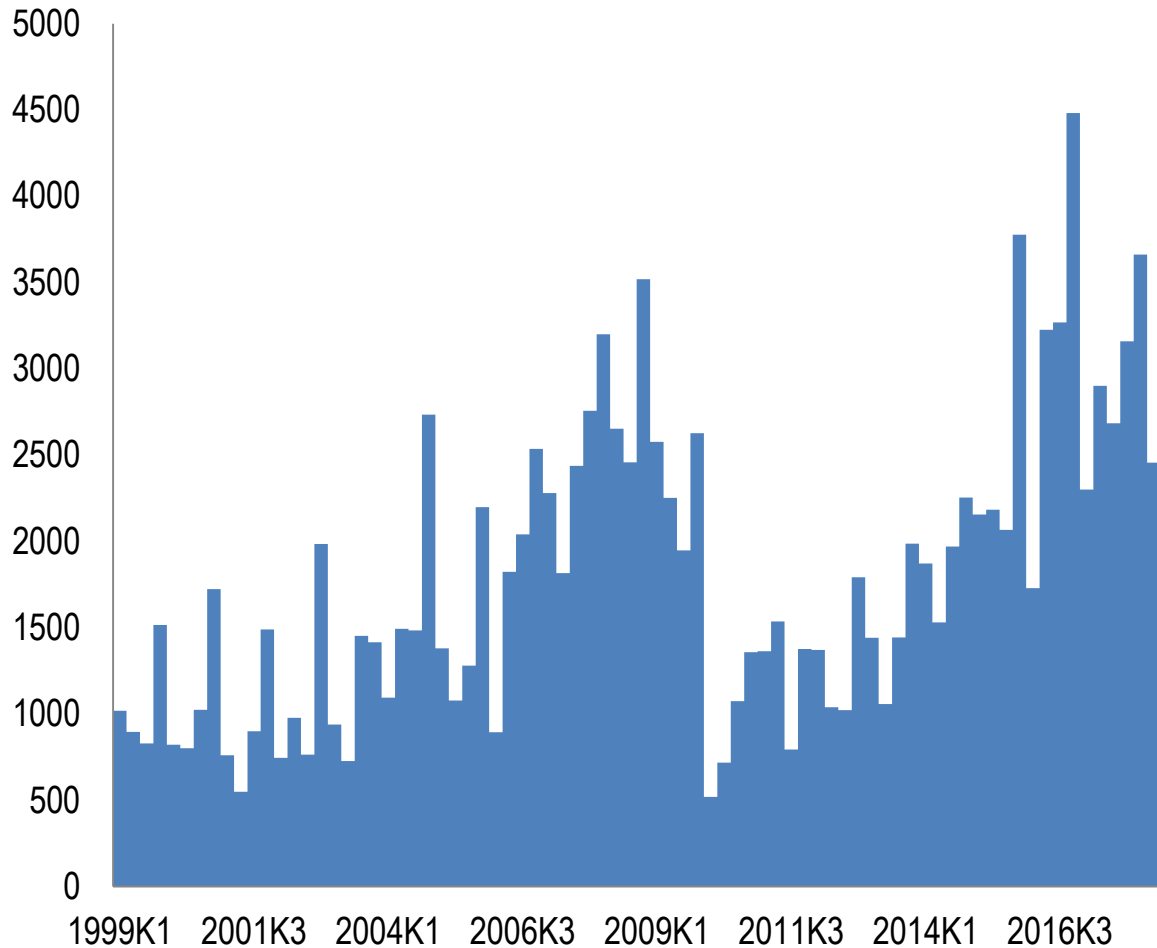
Tūkst. vienetų

**Būsto rinka vis dar aktyvi,
tačiau augimo tempai sulėtėję**

Į paklausos lubas pradeda reaguoti ir statytojai

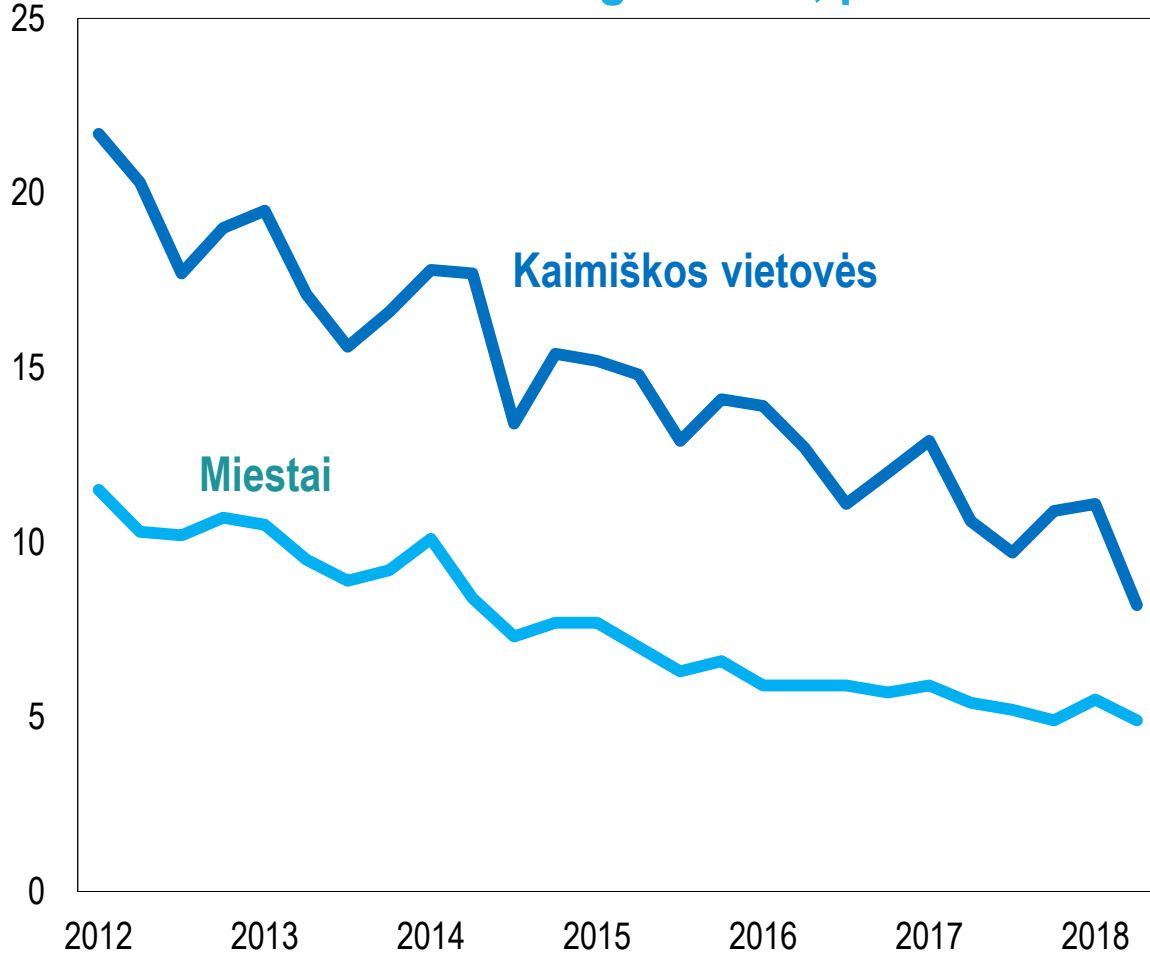
Baigtų statyti butų skaičius, vnt.

**Per pastaruosius 4 ketvirčius
baigtų statyti naujų butų
skaičius jau mažėjo**

Regionuose nedarbo žaizda dar gili ir gyja pamažu

Nedarbas miestuose ir regionuose, proc.

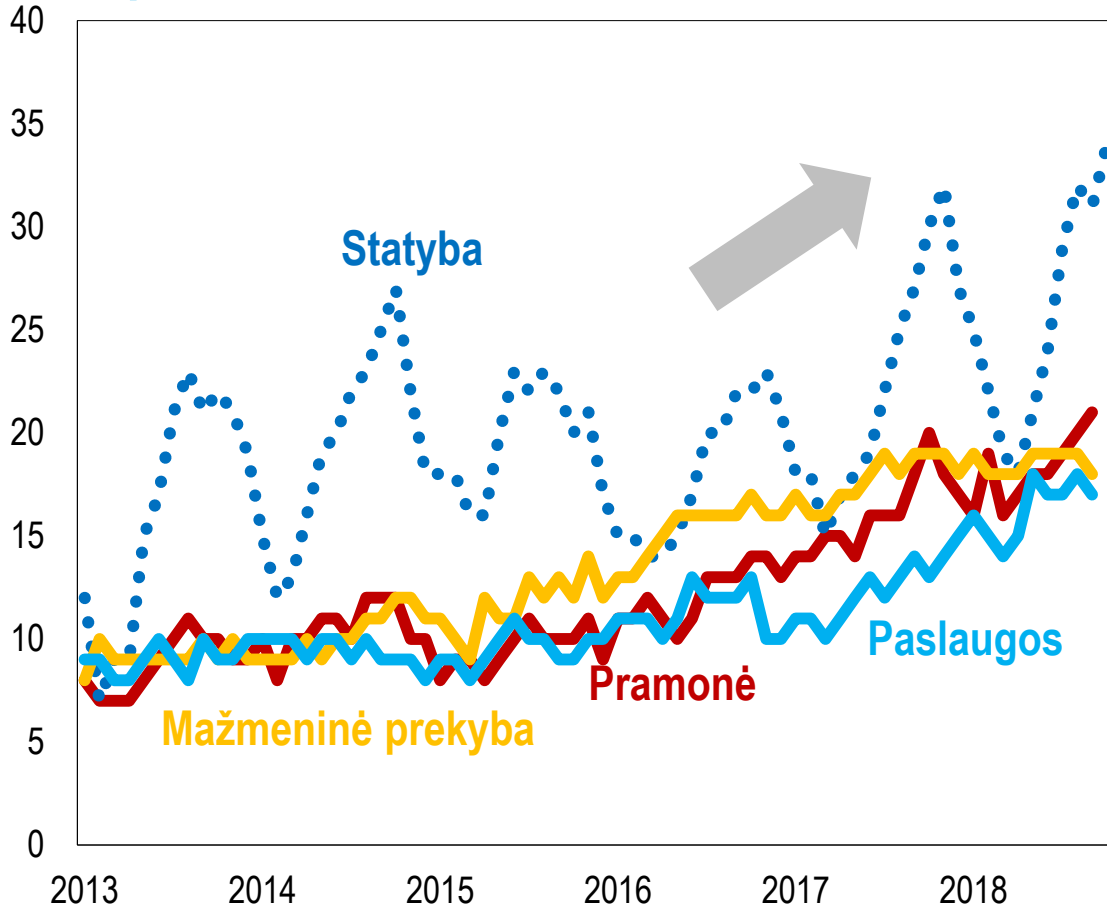
**Nedarbo lygis regionuose
bene dvigubai didesnis nei
didmiesčiuose**

**Regionų skaudulys – tiek
darbo pasiūlos, tiek ir
kvalifikuotos darbo jėgos
trūkumas**

Darbuotojų trūkumo problema darosi vis opesnė

Įmonių, susiduriančių su darbuotojų trūkumu, dalis, proc.

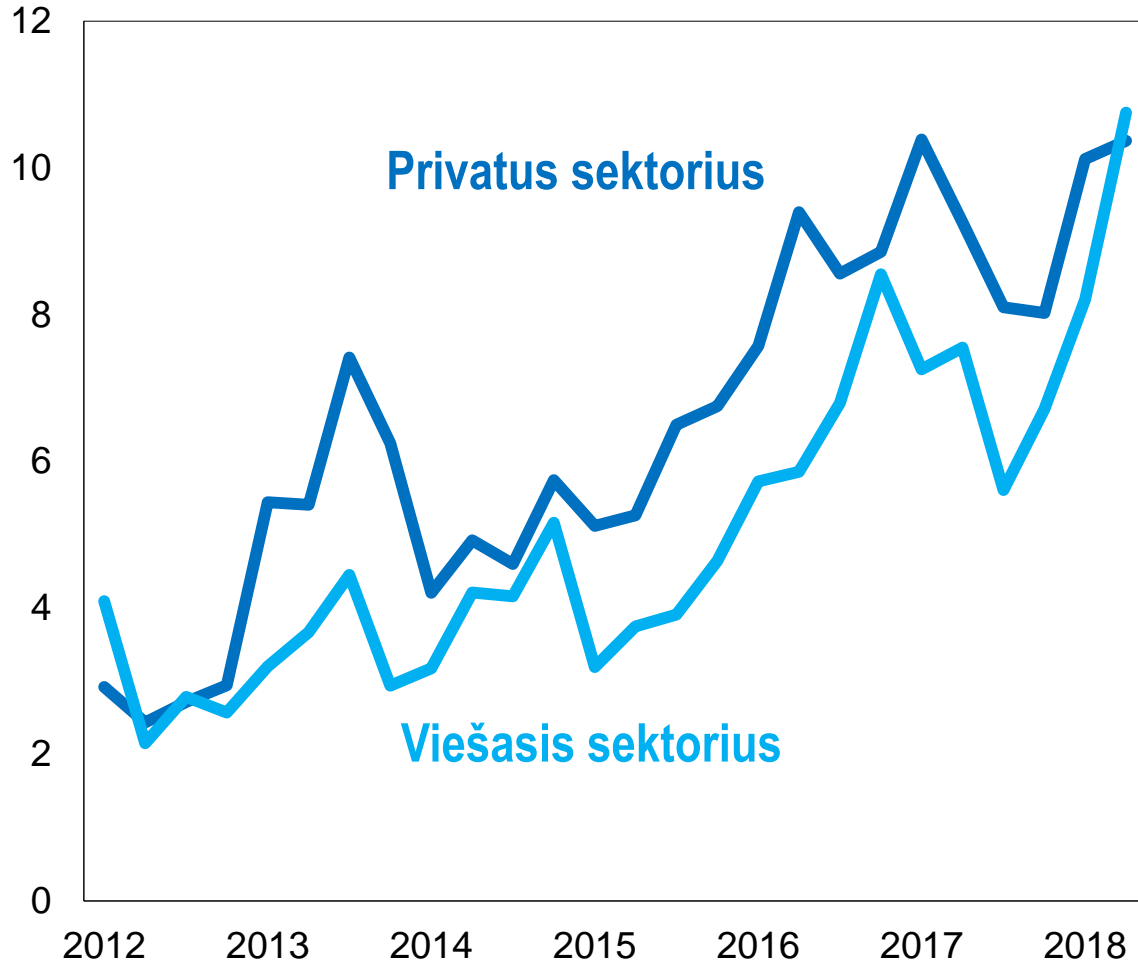
Darbuotojų trūkumas verslui Lietuvoje tampa visuotine problema

Įtampa darbo rinkoje – šiuo metu esminis rekordinio algų augimo veiksnys

Įsibėgėjęs algų augimas muša rekordus

Darbo užmokesčio metinis augimas, proc.

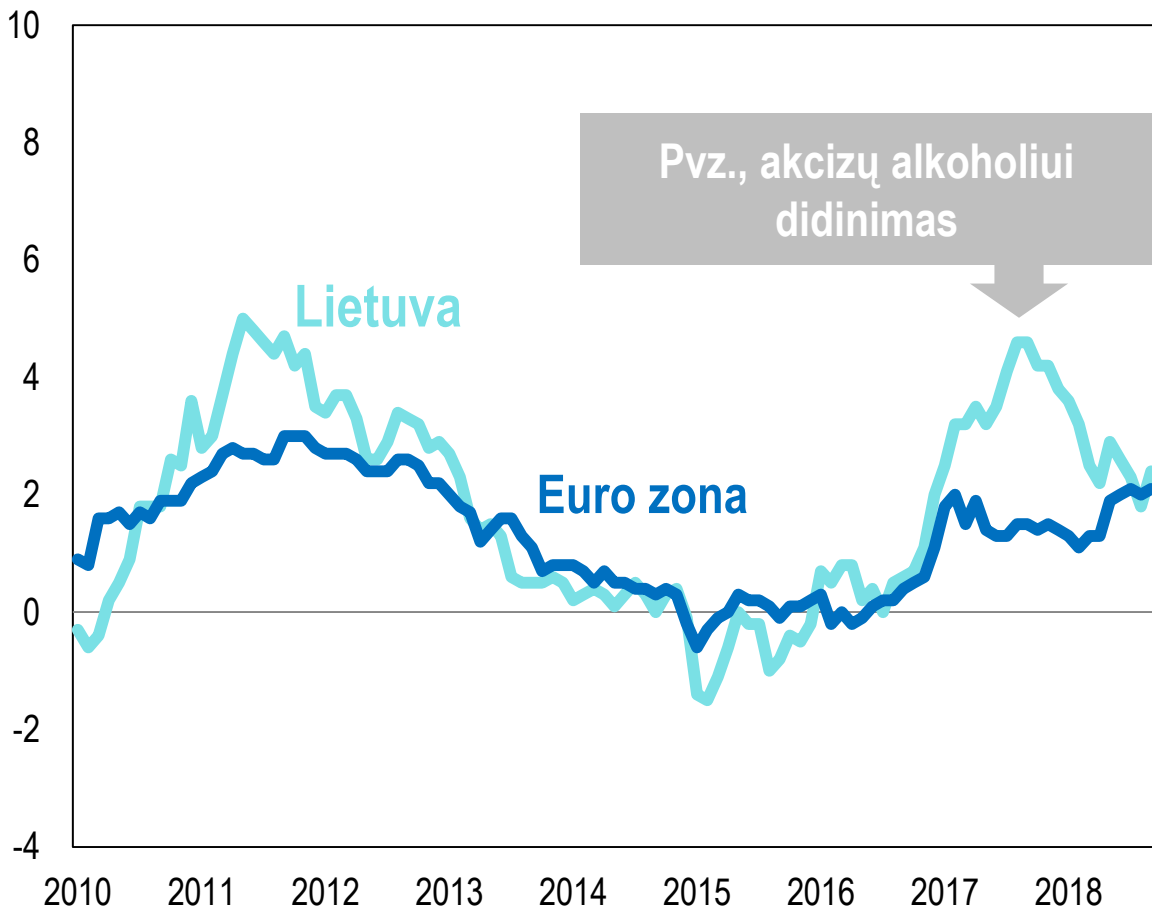
Vidutinio darbo užmokesčio augimas viršijo 10 proc.

Viešasis sektorius algų augimu pasivijo privatų (pvz., sveikatos apsauga – 17 %), tačiau ministerijos ir pan. įstaigos algų augimu – gale

Kainų augimas reikšmingai mažesnis nei algų didėjimas

Vartotojų kainų augimas, proc.

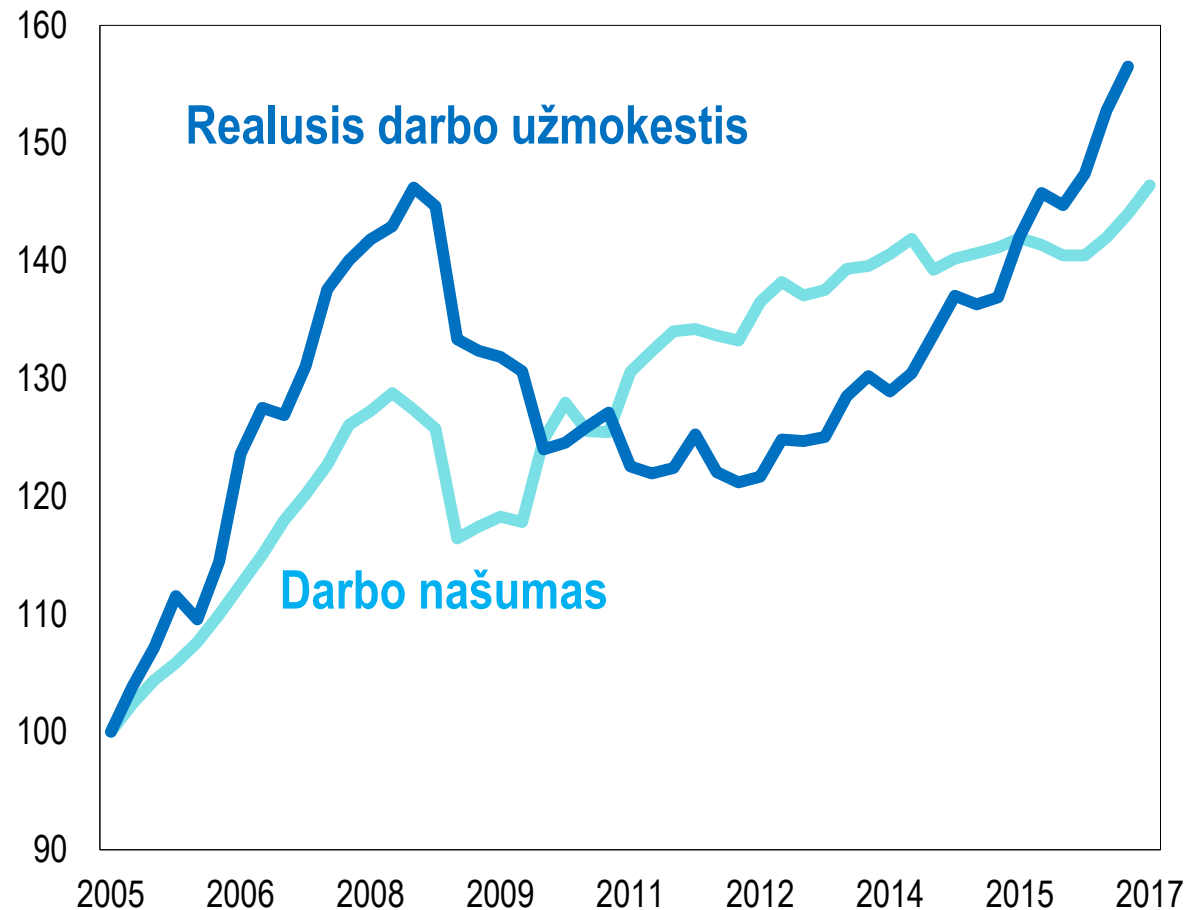
Pastaruosiu metu vartotojų kainų metinis augimas siekė mažiau nei 3 proc. – beveik tiek pat, kiek euro zonoje

Algos šalyje tuo pat metu augo bene 2-3 kartus greičiau

Naujų rizikų židiny – algų augimas viršija produktyvumo didėjimą

Realiojo darbo užmokesčio ir darbo našumo indeksai (2005 m. = 100)

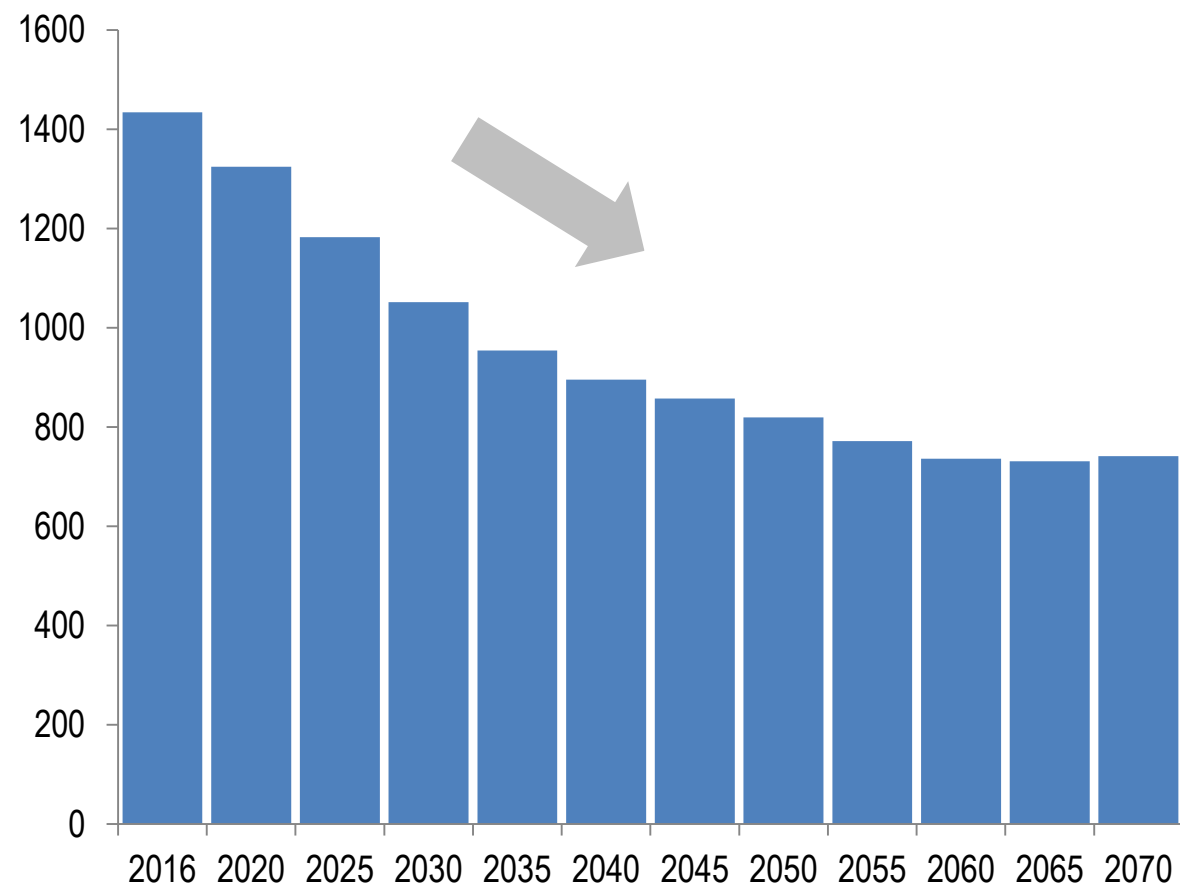
**Gyventojų perkamoji galia
pastaruoju metu didėjo
sparčiai**

**Algų augimui toliau viršijant
našumo augimą, nukentės
eksportuotojų
konkurencingumas**

Grėsmingos demografinės tendencijos gero nežada – ruoštis reikia jau dabar

Europos Komisijos prognozuojama darbo jėga Lietuvoje (tūkst. gyventojų)

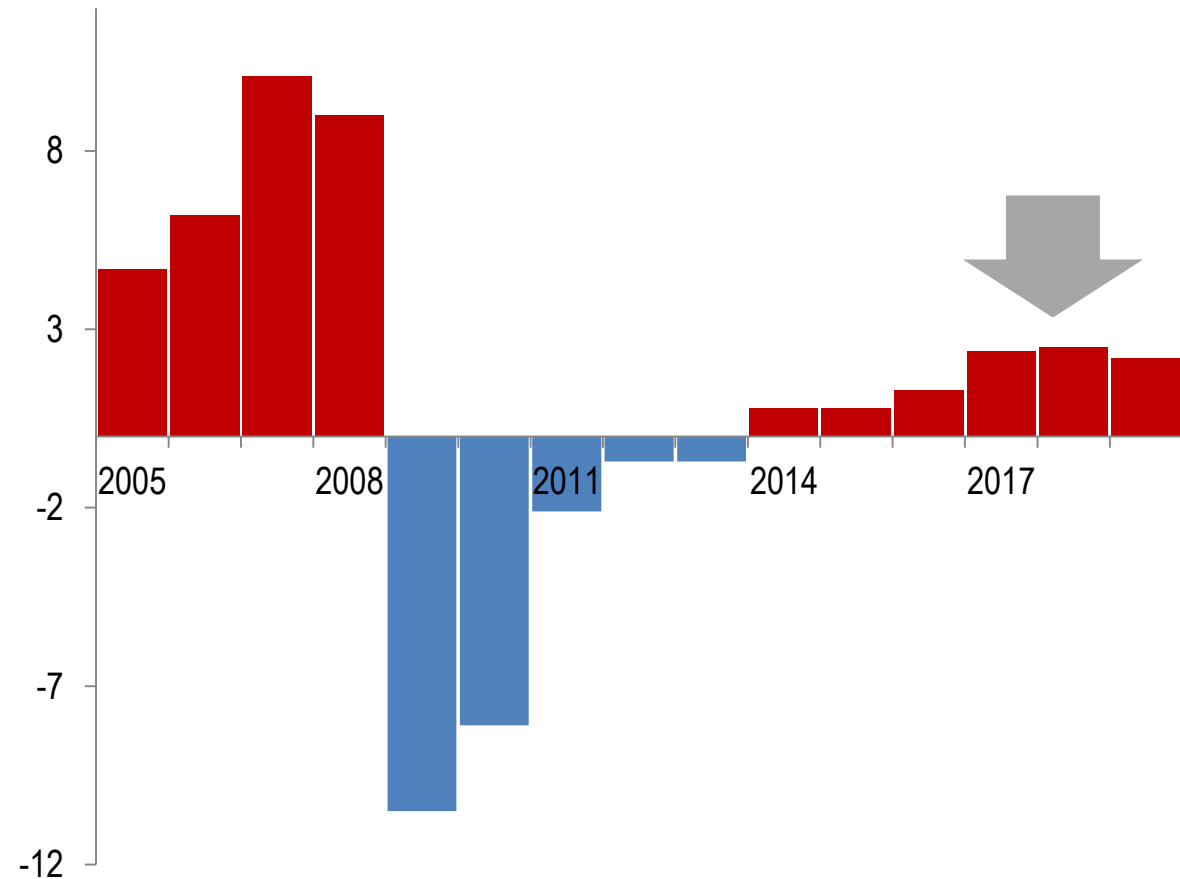
Demografinė situacija
Lietuvoje prastėja jau kurį
laiką

Emigracija, didelis
mirtingumas, visuomenės
senėjimas atvers skylę
Lietuvos darbo rinkoje

Ekonomika šandien jau išaugo savo rūbą – BVP augimas viršija potencialą

Atotrūkis nuo potencialiojo BVP (Europos Komisijos įvertis, proc.)

Šalies ekonomika šyla

Ūkio augimui esant pakilime,
būtina kaupti rezervus
juodai dienai

Ačiū už dėmesį!